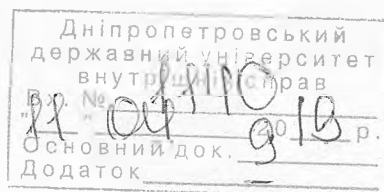


ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Кутерги Максима Володимирович на дисертацію Гейца Олександра Олеговича «Публічно-правовий механізм протидії корупції в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Зруйнувати конституційні основи, підірвати національну безпеку та довіру людей до державної влади, дискредитувати ринкові механізми розвитку конкуренції, призвести до втрати коштів та ресурсів – це лише декілька руйнівних характеристик корупції. Сьогодні корупція набула дійсно загрозливих масштабів, а про необхідність запобігання та нівелювання її наслідків говорять та вживають заходів на міжнародному рівні. Іноді необхідність протидії корупції стає приводом для різного роду соціальних потрясінь, прикладом яких стала Помаранчева революція та Революція Гідності. У такому разі цивілізованою та дієвою реакцією громадянського суспільства можуть бути реформи. Саме тому в Україні запроваджуються нові антикорупційні механізми, одним із різновидом яких по праву можна вважати публічно-правовий механізм протидії корупції. Очевидно, що в такому контексті проблема протидії корупції привертає увагу як політиків, практиків та науковців, так і інших верств населення. Розглядаючи та виокремлюючи проблемні аспекти механізму протидії корупції, вони окреслюють основні напрямки усунення негативного впливу даного явища на розвиток нашого суспільства та національної економіки. Крім того, це спонукає багатьох шукати новий зміст та форми механізмів протидії.

Корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією, є одним із поширених видів правопорушень на державній службі, службі в органах місцевого самоврядування та серед осіб



публічного права. А механізм протидії корупції набуває своєї особливої актуальності в процесі формування в Україні як правової, соціальної держави. Процес здійснення комплексного запобігання корупції в Україні є обов'язковою умовою інтеграції нашої країни в Європейський простір та НАТО.

В контексті вищевикладеного, доречно підтримати актуальність рецензованої дисертаційної роботи, спрямованої на теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання щодо визначення поняття, змісту та особливостей публічно-правового механізму протидії корупції в Україні з виробленням пропозицій його удосконалення, за вирішення якого дисертант претендує на присвоєння йому наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Робота відповідає паспорту спеціальності 12.00.07, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 № 1057 в контексті розгляду методологічних та науково-теоретичних основ публічно-правового механізму протидії корупції.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, обумовлений, передусім, раціональною та логічною узгодженою структурою дисертаційного дослідження. Його зміст складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Змістовність та достовірність результатів роботи забезпечується посиланнями дисертанта на авторитетні джерела, відомі наукові дослідження, праці провідних науковців, широким застосуванням національної джерельної бази.

Автором системно, послідовно і конструктивно проаналізовано важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, визначено історичну і методологічну цінність широкого спектру поглядів учених-правознавців щодо правового регулювання змісту та еволюції публічно-правового механізму протидії корупції в цілому, та нормування

в цій сфері зокрема. Результати авторських підрахунків, проведених у рамках анкетування, вивчення інтересу інтернет-аудиторії та аналізу статистичних звітів корелюються з висновками багатьох авторитетних інституцій. З огляду на це, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій обумовлюється вірно обраним методологічним підходом до проведення дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в межах єдиної комплексної монографічної роботи дисертантом на підставі теоретичної літератури, а також вітчизняного адміністративного законодавства здійснено дослідження змісту та сутності публічно-правового механізму протидії корупції в Україні, формулювання теоретичних положень і пропозицій з урахуванням норм вітчизняного, європейського та міжнародного права, спрямованих на вдосконалення їх нормативного регулювання та уніфікацію практики його застосування.

Зазначена робота є логічним продовженням цілого ряду досліджень в сфері діяльності правоохоронних органів та протидії правопорушенням, але при цьому присвячена розгляду раніше не досліджуваних питань, системному аналізу масиву адміністративного законодавства з метою поглиблення теоретичних знань та підходів у згаданій автором сфері, вирішує актуальне наукове завдання, займаючи самостійне місце серед наукових робіт з адміністративного права.

Дисертантом висловлено низку слушних рекомендацій, які відзначаються новизною щодо авторської термінології та класифікації публічно-правового механізму протидії корупції, стану, тенденцій і перспектив наукових досліджень проблем ефективного функціонування цієї галузі.

Отже, можна стверджувати, що новизна дисертації виявляється як у самому підході до досліджуваних проблем, так і в запропонованому

вирішенні наукового завдання. Дисертаційна робота має завершену форму, логічно послідовна, виконана творчо і грамотно. Це і дозволило дослідити необхідні питання й сформулювати цінні для теорії та практики адміністративного права.

Окремо доречно відмітити виважений та прискіпливий підхід дисертанта до вивчення теоретичних джерел, детальний аналіз кожного наукового поняття та терміну з огляду на різні позиції, формування власних висновків та позицій, що свідчить про комплексний науковий підхід до досліджуваних явищ.

Позитивним можна відмітити те, що Гейцем О.О. прискіпливо досліджено різноманітні нормативні та наукові джерела із зазначеного питання. Дослідник переконливо демонструє аналітичний стиль мислення, здібність самостійно формулювати висновки, критично оцінювати досягнуте в науці, узагальнювати різні підходи до складних теоретичних питань, що розглядаються в дисертації.

Структура дисертаційного дослідження дає підстави вважати, що Гейц О.О. сумлінно поставився до дослідження обраної проблеми, виклавши матеріал за принципом: від загального до конкретного, від цілого до частини. Достовірність одержаних у дисертації висновків переконливо та неодноразово демонструється шляхом усебічного аналізу широкого спектру нормативних та доктринальних, вітчизняних та зарубіжних джерел, монографій та статей.

Мета і задачі роботи, сформульовані дисертантом, забезпечили розгляд й аналіз генезису, історіографії та сучасного стану регулювання публічно-правового механізму протидії корупції в Україні, а також визначення перспектив удосконалення згаданого правового інституту. У цьому зв'язку були розроблені, обґрунтовані та апробовані практичні пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення чинного адміністративного законодавства. Останні, окрім того, що поглиблюють теоретичні знання у галузі адміністративного права, ще й можуть бути

використані під час кодифікації вказаного законодавства.

На особливу увагу заслуговують наступні положення, висновки, рекомендації та пропозиції, що викладені в цій дисертації, які найбільш наочно демонструють її наукову новизну, теоретичну та практичну значущість:

- висновок автора, про те що у генезі інституту публічно-правового механізму протидії корупції слід виділяти стадії: 1) походження, виникнення та формування передумов (від VIII ст. до н.е. – IV ст. н.е. до 24.08.1991, Північне Причорномор'я території сучасної України – УРСР); 2) становлення та сучасний розвиток (з 24.08.1991 по теперішній час, УРСР – Україна), яка, на відміну від вже відомих генез, ґрунтується на категоріях лінійного історичного часу – до та після здобуття незалежності Україною, інституалізації суспільних відносин та систематизації законодавства;

- положення про те, що під публічно-правовим механізмом протидії корупції розуміється різновид антикорупційного механізму юридичної протидії, що здійснюється з метою підтримки нормального стану суспільних відносин за допомогою адміністративного права на основі поєднання його диспозитивних та імперативних методів з боку уповноважених суб'єктів такої протидії, яка може набувати форм діяльності, правового інституту або інструменту, об'єднаних необхідністю дієвого протистояння механізму корупції у публічній та приватній сфері, та мати залежно від суті форм різний елементний склад;

- рекомендації щодо зміни ст. 14 КУпАП з метою узгодження диспозиції статті зі змістом розділу 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» згаданого кодексу, а також зміни до Закону України від 10.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції» з приводу автоматизації процесу декларування та перевірки декларацій уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також на зобов'язання державних органів відобразити

реальний стан притягнення до дисциплінарної відповідальності та на вдосконалення форм звітності;

- пропозиції під міжнародними стандартами публічно-правового механізму протидії корупції розуміти як міжнародно-правові норми і принципи, якими з метою встановлення загальновизнаного належного рівня закріплено стандартизовані правила поведінки в механізмі протидії корупції, так і документи міжнародних організацій зі стандартизації у сфері протидії корупції.

Робота містить й інші позитивні висновки, відображені в дисертації та авторефераті, серед яких зокрема: здійснено класифікацію міжнародних стандартів публічно-правового механізму протидії корупції, а також положення щодо місця та особливостей публічно-правового механізму протидії корупції в Україні.

Про актуальність теми дослідження свідчить також її відповідність Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 р. № 213-р., Пріоритетних напрямків розвитку правової науки на 2011-2015 рр., затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24.09.2010 № 14-10, та «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Є усі підстави вважати, що дисертаційна робота є одним з перших, досить успішних кроків, спрямованих на заповнення існуючих прогалин у національних наукових дослідженнях, присвячених актуальним проблемам публічно-правового механізму протидії корупції в Україні.

Таким чином, винесені на захист положення та висновки є певним особистим внеском дисертанта у розвиток науки адміністративного права і становлять наукову новизну.

Однак, як і при дослідженні будь-якої достатньо складної і нової

теоретичної проблеми, в зазначеній дисертації міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і звідси, насамперед, напрямами подальшої розробки даної проблеми. В цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, слід вказати і на певні його дискусійні моменти, зокрема:

1. У підрозділі 1.1 «Гене́за інституту публічно-правового механізму протидії корупції» дисертації, автор визначає перспективним вивчення норм права козацької доби, УНР, ЗУНР, гетьманату Скоропадського, Холодно-Ярської республіки, ОУН-УПА та партизанської війни. Проте, детально не характеризує зазначені періоди.

2. У підрозділі 2.2 «Місце та класифікація публічно-правового механізму протидії корупції» автор зазначає у якості аргументів для ідентифікації місця публічно-правового механізму протидії корупції характер норм антикорупційного закону, місце спеціально уповноважених суб'єктів протидії корупції, норми адміністративної відповідальності та адміністративного процесу, а також інститути дисциплінарної відповідальності і притягнення до неї. При цьому, у висновках до розділу 2 визначає його місце у адміністративно-політичній сфері управління особливої частини адміністративного права. Натомість, хотілось б почути думку автора, чи допускає він міжгалузевий характер досліджуваного ним правового інституту.

3. В підрозділі 3.1 «Міжнародні стандарти у публічно-правовому механізмі протидії корупції та їх види» автор зазначає, що в міжнародно-правових стандартах важливо бачити потенціал страхування громадянського суспільства та його добропорядних чиновників в державі. Щодо українського випадку в умовах реальної загрози політичного реваншу «диктаторських» законів, а значить і відмови від курсу в ЄС, варто зважено і оперативно ратифікувати, а також імплементувати максимальну кількість антикорупційних міжнародних стандартів. Проте не

дає рекомендацій щодо впровадження конкретних міжнародних стандартів.

4. Досить дискусійною та потребує додаткового обґрунтування позиція автора правової регламентації впровадження штучного інтелекту в діяльність антикорупційних органів.

Але, вказані зауваження підтверджують складність та багатоаспектність теми обраної для дисертаційного дослідження, є елементом наукової дискусії або мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, теоретичне і практичне значення отриманих в ній результатів та не знижують в цілому високий науковий рівень дисертації.

Наукове та практичне значення роботи полягає у тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні положення, висновки та пропозиції орієнтовані на вирішення конкретних завдань, що ставляться практикою, а також потребами подальшого розвитку публічно-правового протидії корупції. Крім того, результати дисертаційного дослідження можуть бути впровадженні як у нормотворчу діяльність, так і у навчальний процес.

Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, що сформульовані у дисертації, відповідно до вимог до такого типу робіт, достатньо повно викладені в авторефераті та відображені в опублікованих працях дисертанта, дають можливість науковій спільноті оцінити здобутки дисертанта та сформулювати уявлення про хід та розвиток наукової думки, їх оригінальність, новизну та індивідуальність.

Основний зміст автореферату точно відповідає змісту дисертації, дає повне та переконливе уявлення про наукову цінність і значущість дисертації та виконану роботу.

Дисертація Гейца Олександра Олеговича «Публічно-правовий механізм протидії корупції в Україні» є самостійною, завершеною кваліфікаційною працею у вигляді спеціально підготовленого рукопису,

що містить науково обґрунтовані теоретичні результати, наукові положення із відповідним рівнем новизни і цінності для теорії адміністративного, а також для суміжних галузей права, практики застосування законодавства в даній сфері, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок дисертанта в науку. Зазначена робота подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук та відповідає спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, виконана згідно з вимогами МОН України, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент:

**Начальник другого відділу процесуального керівництва
Першого управління організації і процесуального
керівництва досудовим розслідуванням,
яке здійснюється слідчими центрального
апарату Державного бюро розслідувань Департаменту
організації і процесуального керівництва досудовим
розслідуванням кримінальних правопорушень,
підслідних Державному бюро розслідувань, нагляду
за додержанням законів його оперативними підрозділами
та підтримання публічного обвинувачення у відповідних
провадженнях
Генеральної прокуратури України
кандидат юридичних наук**



A handwritten signature in black ink, appearing to read "М.В. Кутерга", is written over the seal and extends to the right.

М.В. Кутерга